

Nr 1266

Av herr Nelander m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 129, angående revidering av läroplan för grundskolan.

(Lika lydande med motion nr 993 i Första kammaren)

I Kungl. Maj:ts proposition nr 129 framlägges förslag till revidering av läroplan för grundskolan. Det framhålles där att förslaget inte innebär någon ändring av grundskolans mål, sådant det fastställdes av riksdagen år 1962. Det är väsentligen "fråga om en omprövning av formen, inte av de mål och riktlinjer, som innefattas i detta beslut" — säger departementschefen.

I detta sammanhang finns anledning att erinra om statsrådet Edenmans uttalande i prop. 54:1962, vilket också enhälligt antogs av särskilda utskottet och av riksdagen i dess helhet:

Respekten för sanning och rätt, för människans egenvärde, för människolivets okränkbarhet och därmed för rätten till odelad personlig integritet representerar så omistliga tillgångar, att de kan sägas utgöra några av de grundvärden, som måste få bestämma skolans mål och undervisningens innehåll och inriktning. Även om i övrigt det mesta är föränderligt i utvecklingssamhället ges vissa grundvärden, som aldrig förlorar sitt innehåll och sin giltighet . . .

Inför den undran som förspors i fråga om denna revision av läroplanen har vi funnit anledning att understryka de oförändrade målsättningarna och riktlinjerna.

I fråga om religionsundervisningen uttalade departementschefen 1962, och skolöverstyrelsen understryker nu detta i sitt förslag till Kungl. Maj:t angående översyn av läroplan för grundskolan, att kunskapen om kristendomen är nödvändig för förståelsen av västerlandets kultur och samhällsliv och att skolans religionsundervisning därför i vår kulturmiljö måste vara en undervisning om kristendomen, om de bibliska skrifternas huvudsakliga innehåll, kristendomens historia och samfundsformer samt kristen tro och etik. Till undervisningen i kristendomskunskap/religionskunskap hör självklart också undervisningen om övriga religioner och "andra livsuppfattningar och attityder till tillvaron än de religiösa".

Med dessa synpunkter som bakgrund kan vi också acceptera de möjligheter till koncentrationsundervisning och samverkan med andra orienteringsämnen enligt den s. k. arbetsområdesprincipen, som nu föreslås för detta ämne i syfte att göra undervisningen mera intresseväckande och meningsfull för eleverna. Av skolöverstyrelsens förslag framgår att undervisningen i bibelkunskap till största delen är tänkt att ges ämnesbundet i koncentrationsundervisningens form. Vi uppfattar det som en tillgång att huvudmomenten särskilt när det gäller bibelkunskapen i den nya läroplanen fått en mera detaljerad och stringent utformning. Detta garanterar att ämnets huvudmoment, bibelstudiet, får den centrala plats i undervisningen, som är en

förutsättning för en i ordets egentliga mening objektiv kristendomsundervisning. Av samma förslag framgår också att samverkan mellan kristendoms-kunskap/religionskunskap och andra orienteringsämnen för lågstadiets del kommer att gälla samverkan med hembygdskunskap och då avse i första hand undervisningen i samlevnadsfrågor, för mellanstadiets del samverkan med historia, geografi och samhällskunskap och avse kristendomens historia, övriga religioner och samlevnadsfrågor. Beträffande högstadiet ges för detta ämne samma möjlighet till samverkan som övriga orienteringsämnen får genom förslaget till ny läroplan.

Den förändrade ställning som ämnet föreslås få i den nya läroplanen i fråga om koncentrationsundervisning och samverkan måste med nödvändighet medföra ett betydande fortbildningsbehov. Det är därför väsentligt att erforderliga resurser ställs till förfogande för att göra lärarna på de olika stadierna skickade att undervisa utifrån ämnets nya förutsättningar.

I förslaget till ny timplan har upptagits gemensam tid för samtliga orienteringsämnen på respektive stadium i avsikt att ge förutsättningar för både koncentrationsundervisning och samverkan med andra ämnen. Mot detta säger sig departementschefen inte ha något att invända. Av denna gemensamma tid för orienteringsämnen föreslår skolöverstyrelsen och departementschefen att kristendoms-kunskapen/religionskunskapen skall få sammanlagt 17 veckotimmar, d. v. s. samma timtal, som enligt nuvarande läroplan gäller för de första åtta årskurserna och den nionde årskursen på de teoretiska linjerna sammantaget. I årskurs nio kommer enligt det nya förslaget samtliga elever att få undervisning i ämnet.

När det gäller ämnets namn föreslår departementschefen, att detta i grundskolan liksom redan är fallet i gymnasiet och fackskolan blir religionskunskap. Detta har förordats av bl. a. kristendoms-lärarna själva, liksom av en del remissinstanser. För oss är innehållet i ämnet det viktigaste. Och då detta på ett tillfredsställande sätt är klart framskrivet i skolöverstyrelsens förslag har vi intet att erinra mot namn-ändringen.

Den s. k. befrielseparagrafen i skollagen (§ 27) torde med förslaget till ny timplan bli svår att tillämpa. Departementschefen har emellertid föreslagit att den skall vara kvar och vi instämmer däri.

Med hänsyn till de problem av praktiskt art som man troligen icke kan undgå då denna befrielseklausul skall tillämpas torde dock vara nödvändigt att skolöverstyrelsen ägnar denna fråga särskild uppmärksamhet och utfärdar erforderliga tillämpningsföreskrifter, som bör finnas tillgängliga innan läroplanen skall börja tillämpas.

Av målsättningen för ämnet kristendoms-kunskap framgår att undervisningen skall vara vidsynt och "objektiv i den meningen att den meddelar kunskaper om olika tros- och livsåskådningar utan att auktoritativt söka påverka eleverna att omfatta en viss åskådning. Den bör ske på ett sådant sätt att eleverna uppfattar frågeställningarnas allvar och betydelse och så att den främjar deras personliga utveckling och bidrar till att skapa förståelse för värdet av en personlig livsåskådning, liksom respekt för olika uppfattningar i livsåskådningsfrågor."

Kravet på en objektiv undervisning låter sig — såsom skolöverstyrelsens chef i annat sammanhang framhållit — väl förena med en engagerande undervisning. Om denna inte får engagera är den en meningslös undervisning. Detta innebär också enligt samma uttalande att det stoff som behandlas inom ämnet liksom inom andra ämnen på olika sätt kommer att påverka eleverna. Det är lärarens auktoritativa påverkan som inte är tillåten vare sig i detta ämne eller andra ämnen.

Vi vill framhålla — i likhet med ett remissyttrande till 1962 års grundskoleförslag — att kyrkliga och frikyrkliga är eniga om kristendomsundervisningens vikt. De står bakom kravet på att den skall vara icke-konfessionell. Det är den sakliga kunskapen och orienteringen de värderar. Skolans undervisning kan på så sätt också ge en god grund som man inom de olika samfundens undervisning sedan kan bygga vidare på och komplettera genom en konfessionell undervisning.

Under förutsättning att den 1962 fastställda målsättningen för skolans fostrande uppgift och beträffande ämnet kristendoms kunskap/religionskunskap, de av skolöverstyrelsen föreslagna ändringarna i mål och huvudmoment blir riktgivande i grundskolans nya läroplan tillstyrkes densamma.

Vi hemställer,

att i skrivelse till Kungl. Maj:t ovan angivna synpunkter ges till kännas och att ökade möjligheter till fortbildning för lärare i ämnet kristendoms kunskap/religionskunskap på olika stadier åstadkommes.

Stockholm den 31 oktober 1968

<i>Eric Nelander (fp)</i>	<i>Dav. Gomér (cp)</i>	<i>Arne Lindberg (cp)</i>
<i>Evert Svensson (s)</i> i Kungälv	<i>Einar Rimmerfors (fp)</i>	<i>Elsa Lindskog (s)</i>
<i>Tore Nilsson (h)</i>	<i>James I. A. Dickson (h)</i>	<i>M. Berglund (fp)</i>
<i>Thorwald Källstad (fp)</i>	<i>Daniel Wiklund (fp)</i> i Stockholm	<i>Georg Åberg (fp)</i>
<i>Stig Stigmarker (fp)</i>	<i>Bengt Börjesson (cp)</i> i Falköping	<i>Robert Dockered (cp)</i>
<i>Lisa Johansson (s)</i>	<i>Sven Johansson (cp)</i>	<i>Jöns Nilsson (h)</i> i Bästekille
<i>Ingegärd Fränkel (fp)</i>	<i>Sigfrid Löfgren (fp)</i>	<i>Sven Hector (vpk)</i>
<i>Stig Josefson (cp)</i> i Arrie	<i>Elias Jönsson (fp)</i> i Ingemarsgården	<i>Axel Gustafsson (fp)</i> i Borås
<i>Arne Persson (cp)</i> i Heden	<i>Olle Westberg (fp)</i>	<i>Sigvard Rimås (fp)</i>
<i>Arvid Nilsson (fp)</i> i Lönsboda	<i>Sven Antby (fp)</i>	<i>Ove Nordstrandh (h)</i>